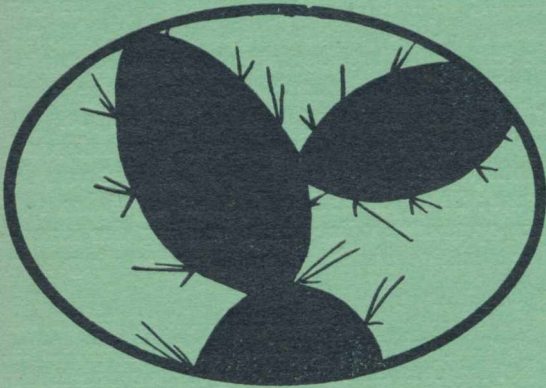

SUCCULENTA

Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

1957
No. 7

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Hamersveld (Utrecht).

Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS-VAN BERGHEM,
Hereweg 19, Lisse.

Penningmeester: G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.)
Postgiro no. 833550 (girokantoor Arnhem).

Redacteur: H. VAN DER VELDE, Hofwijkstraat 17, Den Haag.

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

De tentoonstelling te Rotterdam

De tentoonstelling, gehouden ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan der afdeling Rotterdam, is een groot succes geworden.

Zaterdagmorgen, 1 juni j.l., waren vele genodigden bijeen in het Doofstommen-Instituut aan de Coolsingel te Rotterdam, om de openingsplechtigheid bij te wonen.

Nadat de heer Bravenboer, voorzitter van de tentoonstellingscommissie, de aanwezigen had verwelkomd en een kort overzicht gaf van het wel en wee der afdeling gedurende haar 30-jarig bestaan, opende de wethouder van onderwijs en volksontwikkeling te Rotterdam, de heer A. J. van der Vlerk, de tentoonstelling, met een rede die typerend de liefhebberij schetste.

Alvorens de genodigden de kas, naast het Doofstommen-Instituut binnentraden, werd op plechtige wijze de Nederlandse en Belgische vlag gehesen, waarna een rondgang langs de inzendingen in de kas volgde.

Wat de Rotterdamse liefhebbers hier presenteerden was bewonderenswaardig. Een groot en ruim glazen warenhuis, geplaatst in het hart van de stad Rotterdam, de Coolsingel, met 20 succulentencollecties van leden der afdeling Rotterdam. Een modern opgevatte wijze van opstelling der inzendingen verhoogde het genot, de prachtige en interessante verzamelingen te bezichtigen.

Gedurende de gehele maand juni bleef deze tentoonstelling geopend en talloze bezoekers hebben zich de gelegenheid niet laten ontgaan, kennis te maken met de liefhebberij van het kweken en verzamelen van de cactussen en andere vetplanten.

De organisatoren en de leden van de afdeling Rotterdam, die zich moeite noch zorgen hebben bespaard om dit resultaat te bereiken, kunnen met recht trots zijn op de waardige wijze, waarop het 30-jarig bestaan is gevierd.

SECRETARESSE.

I. O. S. CONGRESFONDS ACTIE

De 500 gulden komen er met de actie plantenverkoop voor het IOS Congressfonds. Het is nog niet mogelijk de juiste stand van het bedrag op te geven, daar er nog geld van een aantal afdelingen moet binnenkomen. Welke afdeling de hoogste opbrengst zal hebben is pas de volgende maand bekend.

Mochten er afdelingen zijn, die nog een plantenpakket, voor verkoop bij opbod tijdens de vergadering, wensen te ontvangen, deze worden verzocht hiervan bericht te zenden aan ondergetekende. De kosten van zo'n pakket planten bedraagt ongeveer 20 gulden als minimum opbrengst.

De afdeling, die de hoogste opbrengst voor het pakket overmaakt, krijgt nogmaals zo'n pakket toegezonden, maar . . .

dan is de opbrengst voor de kas van de betreffende afdeling.

Voor de verspreid wonende leden en andere liefhebbers is ook een pakket planten beschikbaar gesteld voor de prijs van 10 gulden franco huis. Hierin zijn een 20 soorten planten, w.o. Leuchtenbergia principis, Lemaireocereus thurberi, Haageocereus acranthus, geënt, Es-postoa lanata, Mam. elegans, M. bachmannii, Caralluma hesperdum enz. enz., alles op naam. Zendt dus een postwissel à 10 gld per pakket aan ondergetekende. Vermeldt vooral uw naam en adres. Met eventuele wensen zal rekening worden gehouden, vermeldt deze s.v.p. op het postwisselstrookje.

Bij voorbaat hartelijke dank, namens de financiële commissie, J. BONEFAAS, Bunschotensestraat 80, Den Haag.

Nederlands-Belgische Vereniging van Liefhebbers
van Cactussen en andere Vetplanten

SUCCULENTA

VERSCHIJNT MAANDELIJKS

Redacteur: H. v. d. VELDE, Hofwijkstraat 17, Den Haag — Medewerkers: Dr. H. W. DE BOER, Haren (Gron.) — Dr. B. K. BOOM, Wageningen — A. F. H. BUNING, Hamersveld — J. A. JANSE, Bennebroek — Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Apeldoorn — A. J. A. UITEWAAL, Amsterdam, e.a.

Echeveria pulvinata Rose cv. „Ruby”

cultivar nova

B. K. BOOM

Instituut Veredeling Tuinbouwgewassen, Wageningen.

a typo differt foliis angustioribus, foliorum et sepalorum apice et marginibus pilis intense rubris praeditis, petalis aurantiacis.

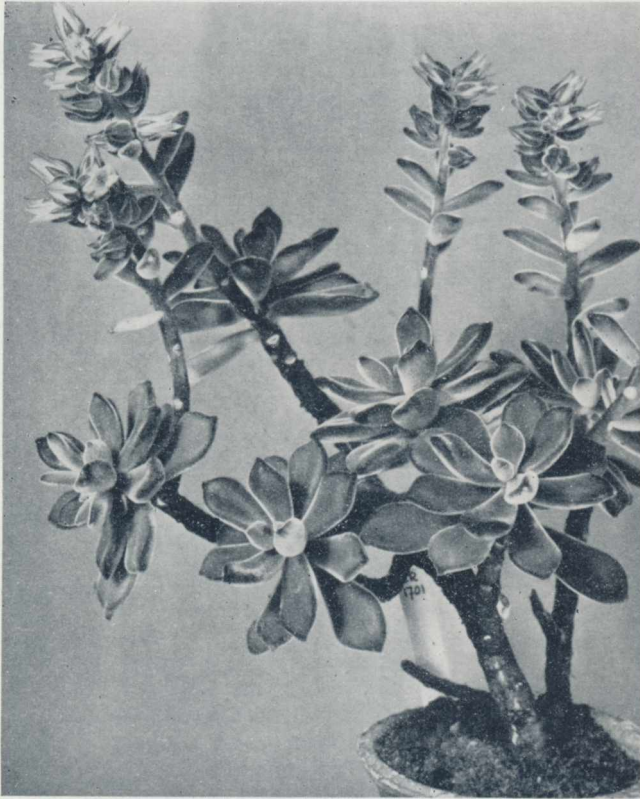
Type in Rijksherbarium te Leiden. Boom no. 23728, Wageningen, 22 maart 1957.

Sedert geruime tijd komt in onze verzamelingen en ook wel op handelskwekerijen een *Echeveria* voor, waarvan de bladen een bijzonder mooie en opvallend donkerrode rand hebben; de bladen zijn dicht behaard en wanneer de planten goed gekweekt worden, d.w.z. niet te vochtig en vooral niet in een te donkere ruimte, dan kleuren de haren van de bladranden en van de bladtop zich intensief rood. Op bijgaande foto is, ondanks het feit, dat deze niet in kleuren is uitgevoerd, duidelijk te zien, hoe het rood over het blad verdeeld is; ook de kelkbladen zijn op dezelfde manier gekleurd.

De herkomst van deze mooie plant is me niet bekend en als gewoonlijk heb ik er een hele tijd over gedaan, voordat ik wist, tot welke soort deze diende te worden gerekend. In de literatuur heb ik tevergeefs naar gegevens gezocht en ook de wel eens gemaakte opmerking, dat het een Amerikaanse import zou zijn, heb ik nergens bevestigd gevonden. Oorspronkelijk zal de plant toch wel uit Amerika gekomen zijn, want alle *Echeveria*'s zijn daar inheems.

Gelukkig bloeide er vorig jaar een plantje in onze kas en daardoor werd determinatie mogelijk. Ongetwijfeld hebben we hier te doen met een vorm van *Echeveria pulvinata* Rose: de roestbruin behaarde, houtige stengels, de dicht- en achterwaarts gerichte beharing op de bladen, de enkelvoudige bloeiwijzen en de kort gesteelde bloemen zijn zo typisch, dat we moeilijk anders kunnen doen dan de plant tot *Echeveria pulvinata* Rose rekenen.

Van deze soort weten we eigenlijk maar weinig af; hetgeen wij algemeen onder die naam kweken is een kloon en het is niet onwaarschijnlijk, dat dit alles nog altijd afkomstig is van de plant, die Rose in 1900 naar Kew Gardens in Londen zond. Eigenlijk kennen we van de gehele soort dus maar één individu en weten we van de variabiliteit heel weinig. Al zijn de bladen van onze plant wat smaller, al zijn de haren wat roder en

Echeveria pulvinata
cv. „Ruby”

foto: I.V.T.,
Wageningen.

de bloemen wat donkerder oranje, dit zijn nog geen redenen om deze plant tot 'n nieuwe soort te rekenen; het is voor mij slechts een bijzonder mooie zaailing van *Ech. pulvinata* Rose.

Ech. pulvinata Rose cv. „Ruby” wijkt dus af van de algemeen bekende kloon door de smallere bladen, die ook wat spitsler zijn, door de bladen en kelkbladen, die langs de rand en bij de top intensief rood be-

haard zijn en door de kroonbladen, die vooral langs de kiel een donkerder oranje kleur hebben.

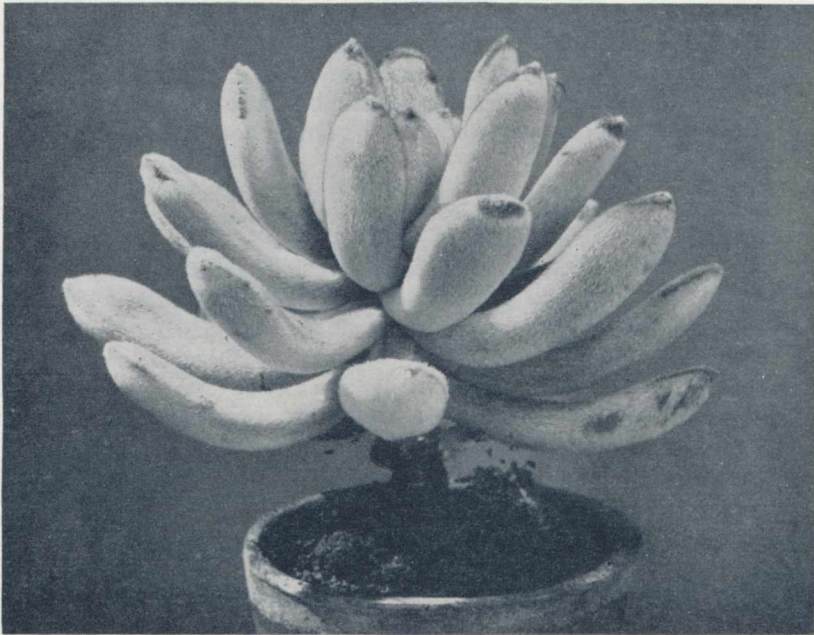
Nu komt, althans in ons land, *Echeveria pulvinata* heel vaak voor onder de naam *Echeveria leucotricha*. Hoe deze verwarring in de wereld is gekomen, heb ik niet kunnen vinden en ik kan het ook moeilijk begrijpen, want deze twee soorten verschillen, alhoewel ze zeer verwant zijn, zeer duidelijk van elkaar.

Echeveria leucotricha Purpus komt in cultuur zeer weinig voor en we kunnen wel met zekerheid zeggen, dat, overal waar de naam *Echeveria leucotricha* bij een *Echeveria* staat, we steeds te doen hebben met *Echev. pulvinata*. Het is beslist jammer, dat de echte *E. leucotricha* zo zeldzaam is, want deze is veel mooier dan *Echeveria pulvinata* (althans wat betreft de bekende kloon). De bladen zijn langer en smaller, hebben een opvallend witte beharing, die nabij de top evenwel roestbruin is. Bij *Echeveria pulvinata* zijn de haren ook wel wit, maar de groene ondergrond komt er doorheen, zodat de bladen groen lijken. Bladen van *E. leucotricha* doen wel iets denken aan die van *Kalanchoe tomentosa*, maar ze zijn nog witter. De bloemen van *E. leucotricha* zijn verder zittend (bij *E. pulvinata* kort gesteed) en de kleur der kroonbladen is wat roder. Het is volkomen onbegrijpelijk, dat deze prachtige soort niet meer gekweekt wordt; de cultuur is al even eenvoudig als die van andere *Echeveria*'s: van ieder blad is een plantje te kweken.

Er zijn nog enkele andere soorten, die op *Echeveria pulvinata* gelijken en die men zo af en toe in cultuur aantreft. De meest bekende hiervan is wel *Echeveria pilosa* Purpus, waarvan de bladen veel smaller zijn en de bloeiwijze vertakt is; in Duitsland heeft men hierin klonen geselecteerd en zelfs heeft men deze namen gegeven; de cv. 'Friede' hoort hier o.a. thuis.

Voor zover ik weet, is dit de eerste keer, dat in dit tijdschrift een nieuwe plant wordt beschreven als een cultivar. Het is daarom misschien een goede gelegenheid nu eens iets naders over deze term te schrijven.

Toen tijdens het Internationaal Botanisch Congres te Stockholm (1950) werd overeengekomen de benaming van de gekweekte planten afzonderlijk te regelen, moest er voor de variëteiten der cultuurgewassen een nieuwe

Echeveria leucotricha, die ten onrechte onder de naam *Echeveria pulvinata* voorkomt.

foto: I.V.T., Wageningen

term geschapen worden. Immers de term „variëteit” heeft in de systematische plantkunde een speciale betekenis, een betekenis verschillend van de term „variëteit” zoals deze gewoonlijk bij gekweekte planten wordt gebruikt.

Na lange discussies besloot men hiervoor de term „cultivar”, afgekort „cv.” te scheppen, een woord, dat voor vele landen acceptabel leek. Evenwel heeft men zich aanvankelijk sterk tegen het gebruik van deze nieuwe term verzet. In de eerste plaats natuurlijk vanwege het feit, dat het iets nieuws was, dat een nieuwe term de plaats ging innemen van het oude, vertrouwde „variëteit”, een kwestie van conservatisme dus. Men vond het een woord, uitgevonden achter de schrijftafel door boekenwurmen, die niets van de praktijk afweten; men vond de term onbruikbaar op kwekerijen,

ongeschikt voor catalogi en niet geëigend om in de omgangstaal te worden gebruikt; ook de afkorting „cv.” kon geen genade vinden in de ogen der kwekers. Maar een zeer voorname reden was intussen toch wel, dat men eigenlijk niet wist, waarom en hoe de nieuwe term gebruikt moest worden.

De Engelsen hadden steekhoudender argumenten, want bij hen is het woordje „variety” voor de gekweekte variëteit nog veel meer ingeburgerd dan het „variëteit” bij ons; vooral in de Engels-sprekende landen lijkt het inderdaad onmogelijk dit woord door „cultivar” te vervangen. In Amerika is de term „variety” zelfs vastgelegd en omschreven in de wet; zolang deze wet niet gewijzigd is, moet het „variety” daar wel worden gebruikt.

Zo is er dan tijdens het Internationaal Tuinbouw Congres te Scheveningen (1955) uitvoerig over dit onderwerp gediscussieerd en daar werd besloten de redactie van art. 3 III van de „Code for nomenclature and registration of cultivated plants” (Nederlandse vertaling verkrijgbaar als publicatie van het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen, prijs f 0.75) te wijzigen; een vertaling van dit gedeelte van art. 3 volgt hier, omdat dit het duidelijkst tot uitdrukking brengt, hoe het moet:

„Voor wetenschappelijke doeleinden wordt aanbevolen klonen, lijnen, enz., die in cultuur zijn ontstaan en daar in stand worden gehouden, aan te duiden met de term „cultivar”; deze term is gelijkwaardig aan het Engelse „variety”, het Duitse „Sorte”, het Nederlandse „variëteit” of „ras”. De bedoeling is, dat in het dagelijks gebruik de term „variëteit” voor handels- en andere niet wetenschappelijke doeleinden wordt gebezigd tot het moment, dat de term „cultivar” in de wetten van de verschillende landen is vastgelegd. De term „variëteit” voor cultuurproducten is geheel verschillend van de term „varietas”, die in de systematische botanie voor een bepaald eenheid wordt gebruikt.

Ook kwekers en liefhebbers van succulenten krijgen in toenemende mate met de term „cultivar” te doen; hoe meer er gehybridiseerd wordt en hoe meer klonen er van de hybriden in de handel wordt gebracht, des te meer „cultivar-namen” zullen moeten worden gebruikt.

Er zijn natuurlijk bepaalde voorwaarden gesteld waaraan deze cultivar-namen moeten voldoen; het zou me veel te ver voeren hierop nader in te gaan; wie er meer van wil weten, moet dit maar gaan lezen in de bovengenoemde vertaling van de „Code”.

Summary.

In the last few years we have in cultivation a plant which doubtless belongs to *Echeveria pulvinata* Rose, differing from the clone of our collections by the narrower leaves, the dark red hairs on the edges and top of the leaves and sepals, also the more orange-red colour of the petals, especially of its keels. The origin of this new cultivar is unknown to me. It is necessary to give it a name, because this cultivar is rather common in cultivation. According to the „Code of nomenclature and registration of cultivated plants” it must bear a fancynome and I have chosen „Ruby”.

Notocactus K. Sch.

door A. F. H. BUINING, lid I. O. S.

I.

In 1898 stelde Prof. K. Schumann in zijn bekende werk „Gesamtbeschreibung der Kakteen”, het ondergeslacht *Notocactus* op voor planten waarvan de ribben in knobbels of wratten worden verdeeld en aan de onderzijde kinvormig naar voren komen, de areolen in de inkervingen groeien, terwijl de dorens recht of iets gebogen zijn. Dat hij zich toen nog geen zuiver beeld van deze plantengroep had gevormd, moge blijken uit het feit, dat *Rebutia minuscula*, *Neoporteria napina*, *senilis*, *occulta* en enkele *Parodia*'s en *Frailea*'s door hem in dit ondergeslacht werden gerangschikt. In zijn „Nachträge 1898 bis 1902” werden *Neoporteria senilis* en *occulta* weer uit deze groep planten verwijderd.

Alwin Berger rekende in zijn in 1929 verschenen werk „Kakteen” toen nog *Neoporteria napina* en *Echinopsis formosa* tot *Notocactus*.

Het geslacht *Notocactus* is direct verwant aan de genera *Parodia*, *Malacocarpus* en *Frailea*. *Notocactus* heeft vrij grote, sterk wollige beborstelde vruchten; de huid is stevig en taai en de vrucht is in het algemeen droog.

Parodia heeft kleine ronde vruchtjes, die week, iets wollig en beborsteld zijn. De zaden zijn doorgaans zeer klein. *Malacocarpus* heeft langwerpige, weke, besachtige, kale, roserode vruchten, die uit een sterk wollige top van de plant komen. *Frailea* heeft kleine, wollige, iets beborstelde, dunhuidige vruchtjes en vrij grote zeer dunschalige zaden.

Het is een verdienste van Fric en Kreuzinger geweest om deze plantengroep in hun „Revision” in 1935 nader onder de loupe te nemen. Zij toch toonden aan, dat de tot dusverre onder dit geslacht gerangschikte planten nader onderverdeeld moesten worden. Naast het oude geslacht *Notocactus* stelden zij voor een nieuw genus onder de naam *Brasilocactus* voor de soorten *graessneri* en *haselbergii*. Deze beide soorten hebben namelijk vruchten met een zeer dunne huid, die bezet zijn met bedoornde areolen. Bij *Notocactus* zijn de vruchten, zoals wij zagen, vrij dikhuidig, wollig en beborsteld. In zijn eerder genoemd werk had Alwin Berger er reeds op gewezen, dat de vruchten bij *Notocactus* zeer verschillend zijn.

Fric en Kreuziger stelden verder voor het geslacht *Notocactus* onder te verdelen in de volgende groepen: *Cephalioideae*, *Mammulosi*, *Paucispini* en *Setacei*. Tot de eerste groep behoren *grossei*, *leninghaussii* en *schumannianus*. Deze onderscheiden zich door hun zuilvormige groei en de wollige, iets scheef groeiende top, terwijl de droge vrucht aan de basis openspringt. Tot de groep der *Mammulosi* behoren *floricomus*, *mammulosus*, *submammulosus*, *müller-melchersii*, *pampeanus*, *herteri* en de nog niet beschreven *brasiliensis*. Deze planten zijn meer bolvormig met een meer of minder

onbedoornde top. Zij hebben uitgesproken meer of minder in knobbels verdeelde ribben, waarvan de knobbels tussen de areolen krachtig kinvormig naar voren komen. De droge vrucht springt ook aan de basis open. De structuur der zaden wijst op nauwe verwantschap met *Malacocarpus*.

De groep Paucispini heeft planten met weke vlezige vruchten, die bij het rijp worden aan de zonzijde openspringen. Hiertoe behoort *ottonis* met haar vele variëteiten. Tot de groep Setacei behoren *apricus*, *concinus*, *muricatus*, *scopa* en *tabularis*. Ze hebben droge vruchten, die dicht met wol en borstels bezet zijn. Het opvallende is, dat de soorten *scopa* en *concinus* in vorm volkomen van elkaar afwijken. De vorm en structuur der zaden wijst echter op een nauwe verwantschap. Volgens Fric en Kreuzinger gaan *apricus* en *concinus* in de richting van de Paucispini en *scopa* en *tabularis* naar de Mammulosi.

In zijn kort na de „Revision” verschenen „Kaktus ABC” verdeelt C. Backeberg *Notocactus* in drie ondergeslachten: *Gymnocephalus*, *Eriocephalus* en *Acanthocephalus*. Het groeperen van de verschillende soorten in deze ondergeslachten wijkt echter aanzienlijk af van die van Fric en Kreuzinger.

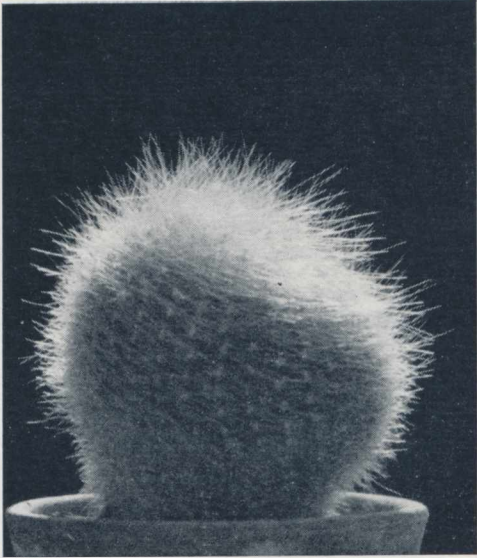
In „Cactaceae, Jahrbücher der D.K.G.” van juni 1942 stelde Backeberg naast *Notocactus* met als typeplant *ottonis*, de twee volgende geslachten op: *Brasilicactus* met als typeplant *graessneri* — zie bij Fric en Kreuzinger — en *Eriocactus* met typeplant *schumannianus*. Het geslacht *Notocactus* werd door hem in 1950 in het „Cactus and Succulent Journal of America”, pag. 53, onderverdeeld in de ondergeslachten *Eunotocactus* met als type *ottonis* en *Neonotocactus* met als type *mammulosus*.

Tot zover deze indeling van de van ouds bekende notocactussen. Wij zijn vrij uitvoerig ingegaan op de publicatie van Fric en Kreuzinger, in de eerste plaats om hen op deze plaats te eren en voorts omdat hun publicatie helaas formeel niet erkend kan worden, wat de naamgeving betreft. Zij weigerden namelijk de beschrijvingen in de latijnse taal te publiceren. Volgens de geldende nomenclatuurregels zijn de door hen gegeven namen dus ongeldig.

Notocactussen komen hoofdzakelijk in Brazilië, Uruguay en Argentinië voor. Vele oudere soorten zijn in de loop der jaren in onze kassen sterk gedegenererd, terwijl van de meeste soorten geen of zeer moeilijk nieuwe importen verkrijgbaar zijn, ook al omdat vele groeiplaatsen ontgonnen werden en de planten hiermede verdwenen zijn.

In het algemeen brengen deze planten gemakkelijk zaad voort, zodat zij door zaaien vermeerderd kunnen worden. Met uitzondering van *Brasilicactus*, waarvan de zaailingen erg langzaam groeien, is het kweken van Notocactussen uit zaad niet zo moeilijk. Het zijn dan ook echt goede planten voor beginners, terwijl er voldoende interessante soorten onder zijn om ook meer verwende en ervaren liefhebbers te doen watertanden.

Tot het nu van *Notocactus* afgezonderde geslacht *Brasilicactus* Backbg behoren, zoals reeds boven vermeld, twee soorten:

Brasilicactus graessneri K. Sch.
var. albiseta Cullm.

Cliché K.u.a.S.—foto: Dr. Cullmann.

graessneri werd in 1903 door Prof. K. Schumann beschreven in „Monatschrift für Kakteenkunde” op pag. 130. Zij groeit in Brazilië in de staat Rio Grande do Sul. In de verzamelingen valt deze plant direct op door haar fraaie goudbruine bedoorning, de typisch scheve top en de eigenaardig groen gekleurde bloemen.

Dr. W. Cullmann publiceerde in „Kakteen und andere Sukkulenten” het tijdschrift van de D.K.G., van 1955, pagina 105, *graessneri* K. Sch. *var. albiseta* Cullm. Zij wijkt af door de licht geelachtig witte randdorens en de tot 3 cm lange witte borstelige haren.

Haselbergii werd in 1885 onder de auteursnaam van Ferd. Haage beschreven in Förster-Rümpel Handbuch ed. II op pag. 563. Zij onderscheidt zich van de vorige door de fijne, vrijwel

witte, bedoorning en de rode bloemen. Zij groeit in dezelfde streek als haar soortgenoot. Beide geven gemakkelijk zaad - men hoeft slechts de bloemen met de vingers even te nippen - en komen in vele verzamelingen voor, waar ze tot de pronkstukken behoren. Op *Tr. spachianus* geënt ontwikkelen zij zich vrij snel tot fraaie exemplaren, terwijl de vorm en de bedoorning hierdoor niets aan waarde inboeten.

Wij komen nu tot de feitelijke Notocactussen. In hoeverre het juist is dat Backeberg de groep Eriocéphala (Fric Cephalioideae) verhief tot een geslacht, laten wij hier in het midden. Bij voorkeur groeieren wij deze planten nog in het geslacht *Notocactus* als ondergeslacht *Eriocactus*. Met evenveel recht zou men *Eunotocactus* tot een afzonderlijk geslacht kunnen verheffen.

Alvorens de Notocactussen nader te verdelen in ondergeslachten en soorten, willen wij op deze plaats nog de aandacht vestigen op twee belangrijke publicaties, die in 1905 het licht zagen.

Op 19 januari 1905 verscheen een proefschrift van C. Spegazzini „Cactacearum Plantensium Textamen”. In zijn voorwoord dankt hij o.a. Prof. J. Arechavaleta uit Montevideo voor het beschikbaar stellen van een aantal soorten cactussen. Later in dat jaar kwam het grote „Flora Uruguay” van Prof. Arechavaleta uit. In deel II van dit werk worden de Cactaceae van Uruguay behandeld, pag. 161 tot 293.

A. V. Fric, die in deze periode met Prof. Arechavaleta samenwerkte, heeft ons destijds zeer nadrukkelijk verklaard, dat Prof. Arechavaleta zijn concept voor het gedeelte der Cactaceae van zijn genoemd werk op ver-

zoek van Spegazzini voor correctie aan hem toezond. Spegazzini zou dit concept zo lang onder zich hebben gehouden tot zijn eigen publicatie verschenen was. Hierdoor zouden enige soorten cactussen door Spegazzini gepubliceerd zijn, die aan het manuscript van Arechavaleta ontleend zouden zijn, echter met het gevolg dat hierdoor verwarring omtrent de feitelijke soorten zou zijn ontstaan.

In hoeverre het bovenstaande juist is, kunnen wij niet beoordelen, maar toch leek het ons goed deze zeer pertinente verklaring van wijlen A. V. Fric aan de vergetelheid te ontrukken.

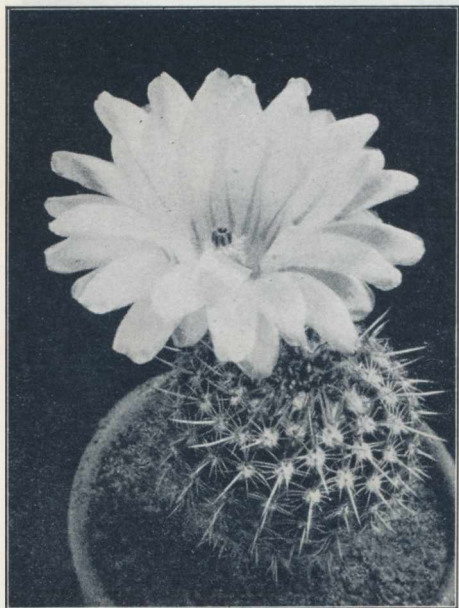
Bij de behandeling van de verschillende soorten komen wij nog op bovenstaande publicaties terug.

Het geslacht *Notocactus* K. Sch. kunnen wij in de volgende ondergeslachten verdelen :

- I. *Neonotocactus* Bckbg (mammulosi Fric), bol- tot kort cilindervormige planten met scherpe ribben, die vrij sterk in knobbels zijn onderverdeeld; tussen de areolen komen deze knobbels krachtig kinachtig naar voren; harde stekende dorens; de areolen in de top zijn als regel onbedoornd en dikwijls sterk wollig; droge vruchten, die onderaan de basis openspringen.
Typeplant : *Notocactus mammulosus* (Lem.)
- II. *Eunotocactus* Bckbg (paucispini Fric), bolvormige planten met meer ronde ribben; de knobbels zijn niet zo opvallend en komen niet zo kinachtig naar voren; bedooring vrij karig en meer borstelig, de areolen in de top vormen veel spoediger dorens dan de soorten van de vorige groep; weke vlezige vruchten, die overlangs openspringen.
Typeplant : *Notocactus ottonis* (Lehm.)
- III. *Setacei* Fric et Kreuzinger, bol- tot kort cilindervormige planten met fijnere ribben en knobbels; bedooring borstelig, vruchten droog en zeer dicht met wol en borstels bezet.
Dit ondergeslacht dient in twee kleinere groepen onververdeeld te worden, namelijk :
 - a. meer kort cilindervormige planten met bedooring in de top.
Typeplant : *Notocactus scopa* (Sprengel).
 - b. meer bolvormige planten waarvan de areolen in de top dorensloos zijn.
Typeplant : *Notocactus apricus* (Arech.)
- IV. *Eriocactus* Bckbg (cephalioideae Fric), zuilvormige planten met cephaliumachtige wollige scheef groeiende top; droge, ronde, stevige vrucht, die rondom de basis openspringt; areolen in de top bedoornd.
Typeplant : *Notocactus schumannianus* (Nic.)

Tot het ondergeslacht *Neonotocactus* behoren :

Echinocactus mammulosus Lemaire in *Cactac. aliqu. novarum* in hort. Monvill. cult. accur. descriptio, Paris 1838, p. 40. Syn. *Echinocactus hypocrateriformis* Otto en Dietrich in „Alg. Gartens” VI, 1839, pag. 169.

Notocactus mammulosus, is fijner van bedoorning dan *submammulosus*; de bloemen zijn belangrijk groter.

Aanvankelijk bolvormig, later kort zuilvormig, tot 8 cm diam. en tot 15 cm hoog. De iets wollige areolen zijn in de top dorenlös. Ribben 18-20 (Arechavaleta 20-25), tot 5 mm hoog, onder de areolen kinvormige knobbels vormend. Randdorens: Arechavaleta 12-14, Schumann 10-13; Werdermann 9-14; Lemaire 12-13; geelachtig met roodachtig bruine punt, dun, priemvormig, tot 5 mm lang (Werdermann 5-10 mm). Middendorens: Arechavaleta 4, kruisvormig gesteld; Schumann meestal 2, Lemaire 2 naar boven en de langste naar onderen; krachtiger, stekend, vaak plat, geelachtig met donkerder punt; lengte: Arechavaleta tot 2 cm, Schumann tot 14 mm, Werdermann 10-15 mm.

Bloem lang: Arechavaleta, 5-5,5 cm, Schumann en Werdermann 3,5-4 cm, zwavelgeel. Vruchtbegin-sel en bloembuis bezet met schubben en dichte witte wol en 1-3 onge-

veer 6-9 mm lange donkerbruine borstelige dorens. Meeldraden lichtgeel met chroomgele helmknopjes. Stamper 9 mm lang met 1 mm lange purperrode stempels. Zaad \pm 1 mm groot, donkerbruin, dof, met fijne wratjes.

Volgens Spegazzini komt deze soort voor in de pampus van Argentinië en zeer veel in de omgeving van Montevideo. Zij is sterk variabel. Spegazzini vermeldt de variëteiten: *pampeana*, *hircina* en *submammulosa*. Werdermann beschouwt als variëteiten: *submammulosus*, *pampeanus* en *floricomus*.

Wij willen trachten aan de hand van de verschillende publicaties en van eigen materiaal na te gaan welke typische verschillen bij de verwante soorten naar voren komen.

Echinocactus submammulosus Lemaire (In *Cact. nov gen.* p. 20): ribben: Schumann 13, Arechavaleta 20-21. Randdorens: Schumann 6, Arechavaleta 10-12, Spegazzini 3. Alle dorens geelachtig wit met bruine punt; de krachtigste dorens van onderen rood.

De in onze huidige verzamelingen voorkomende plant heeft ongeveer 13 ribben. Ze is in het algemeen grover van ribben, knobbels en dorens dan

mammulosus. Deze kenmerken zijn constant. Wij zouden haar met Werdermann als variëteit van *mammulosus* willen beschouwen.

Echinocactus pampeanus

Spegazzini in Contub. Fl. Sierra de la Ventana 27. 1896. Ribben: Spegazzini 19, Arechavaleta 17-19; Schumann 21. Randdoren: Speg. 7-9, rond, tot 1,5 cm lang; Schumann 7-19, geel met donkerder punt. Middendorens: Spegazzini 1, vaker 2, tot 2 cm lang, plat, bladachtig, dikwijls aan de bovenzijde uitgehold, recht of gedraaid, Schumann 1 of meer, boven meestal plat, aan de onderzijde vaak een overlangse groef. Ook deze soort zouden wij als variëteit

van *mammulosus* willen beschouwen. Arechavaleta noemt in zijn Flora Uruguay van 1905 nog de variëteiten *charruana*, *rubeliana* en *subplana*.

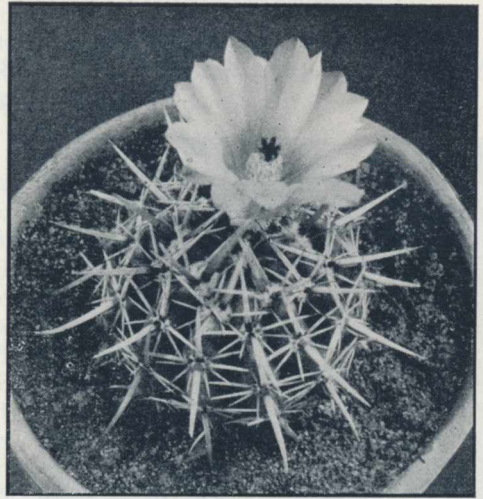
Opvallend is, dat de foto die Arechavaleta op pag. 132 publiceert, volkomen afwijkt van wat wij onder deze plant verstaan. De typische platte middendoren is rond en het aantal ribben is veel groter dan Spegazzini aangeeft.

Echinocactus floricomus Arechavaleta in Flora Uruguay II, p.p. 183/185, fig. p. 184 (1905): 18 cm hoog en 13 cm in doorsnede; 20 ribben; 20 en soms meer randdorens, die wit tot grijs gekleurd zijn en bij de basis rood; 4-5 middendorens, die krachtiger zijn en tot 2,5 cm lang. Volgens Arechavaleta onderscheidt zij zich van *mammulosus*, *submammulosus* en *pampeanus* door het zeer grote aantal bloemen en de talrijke dorens. Wij zijn geneigd deze plant als zelfstandige soort te beschouwen, alhoewel er zeer zeker termen aanwezig zijn om haar als variëteit van *mammulosus* op te nemen, zoals Werdermann doet.

Dat deze soort evenals de vorige zeer variabel is, blijkt wel uit de vele variëteiten, die bekend zijn.

- a. var. *rubrispinus* Backbg nom. nud. met afwijkende rode dorens;
- b. var. *velenovskii* Krainz in Schweizer Garten 1945/8, p. 225. Deze van Fric afkomstige plant wijkt af door de enigermate bezemachtig gestelde lichtbruine middendorens en de opvallend grote areolen, die vrij ver van elkaar verwijderd zijn.
- c. var. *flavispinus* Bckbg in Cactus and Succulent Journal of America, 1951, p. 85. Wijkt af door de gele dorens.

Een merkwaardige sterk afwijkende variëteit is door Fric als grote zeldzaamheid genoemd, het is *floricomus* var. *spinossissima* Fric. Zij wijkt

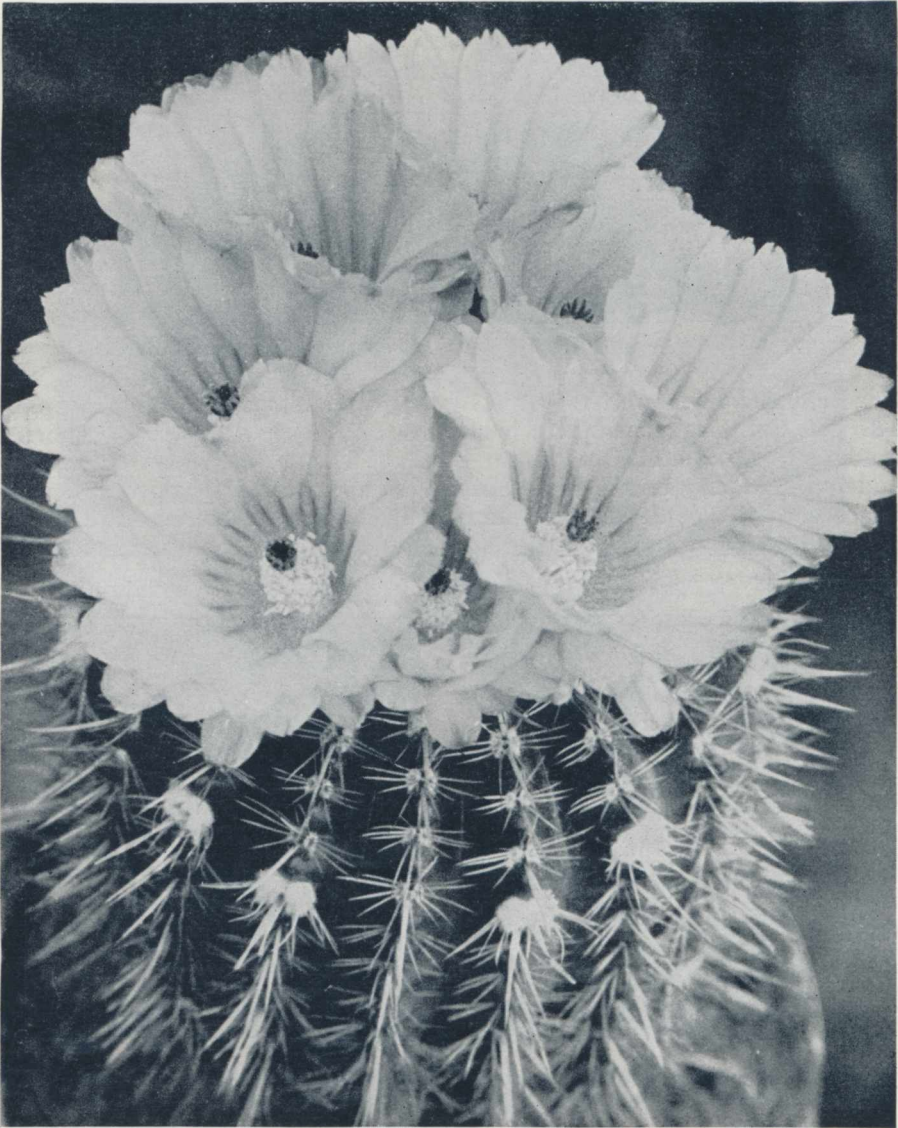

Notocactus submammulosus, heel duidelijk tekenen zich hier de platte en krachtige middendorens af.

van de typeplant af door haar krachtige bezemchtig gestelde donkerbruine dorens, waarbij de rand- en middendorens nauwelijks van elkaar te onderscheiden zijn. Alhoewel de areolen in de top ongedoorned zijn, is de plant verwant aan *Notocactus scopae*. Om die reden werd deze in 1903 door Fric gevonden plant aanvankelijk door hem genoemd *scopa* var. *major*. De diagnose luidt:

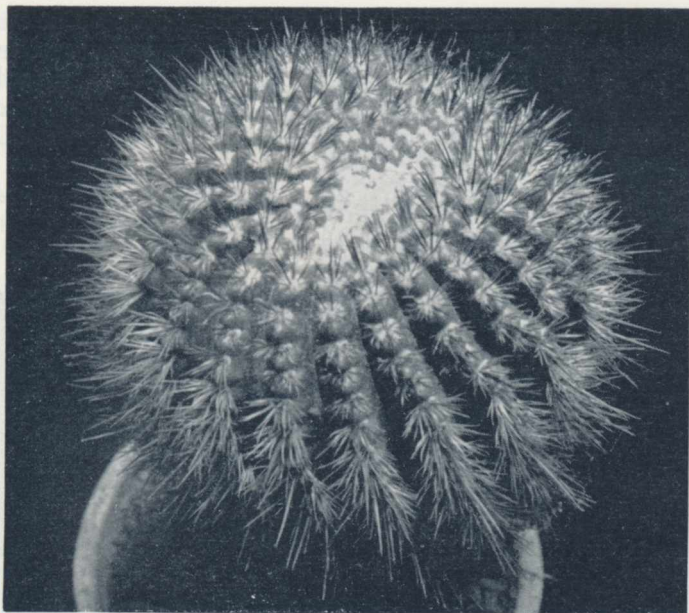
Lecedit a typo spinis pullis more scopae dispositis.

Type in herbarium Rijksuniversiteit te Utrecht.

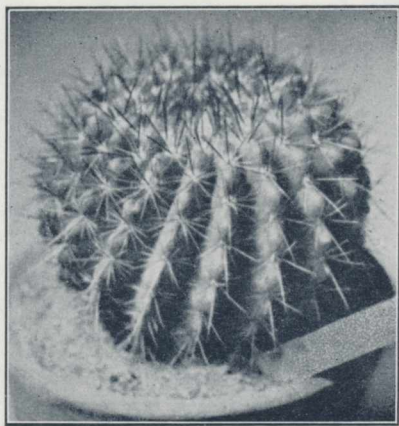
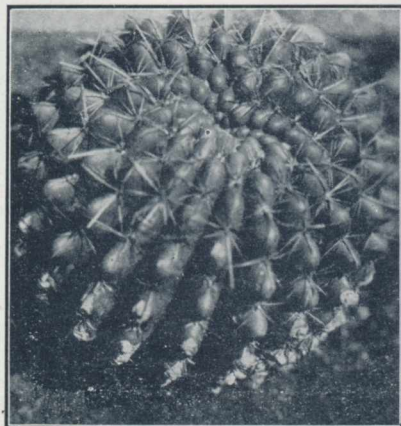
Notocactus floricomus Arech.

foto: Br. Aquilas.

Notocactus floricomus Arech. var. *spinosissima* Fric. foto: Buining

Echinocactus herteri Werd. in Revista Sudamericana de Botanica, p.p. 143/144. Bolvormig, opvallend lichtgroen van kleur; ongeveer 21 ribben; randdorens glasachtig geel, 2 naar boven, 5-8 naar weersijden en 1 naar onderen; middendorens 4, kruisvormig gesteld, rood; bloem opvallend violetachtig rood. Bloeit helaas niet gemakkelijk en eerst op latere leeftijd. Deze plant bij voorkeur enten. Zie in Succulenta 1950, p.p. 17/19 de uitvoerige beschrijving.

Dat importplanten in onze cultuur aan verandering onderhevig zijn toont ons bovenstaande foto van *Notocactus herteri*, links een import; rechts een cultuurplant.

foto: Buining.

(Wordt vervolgd)

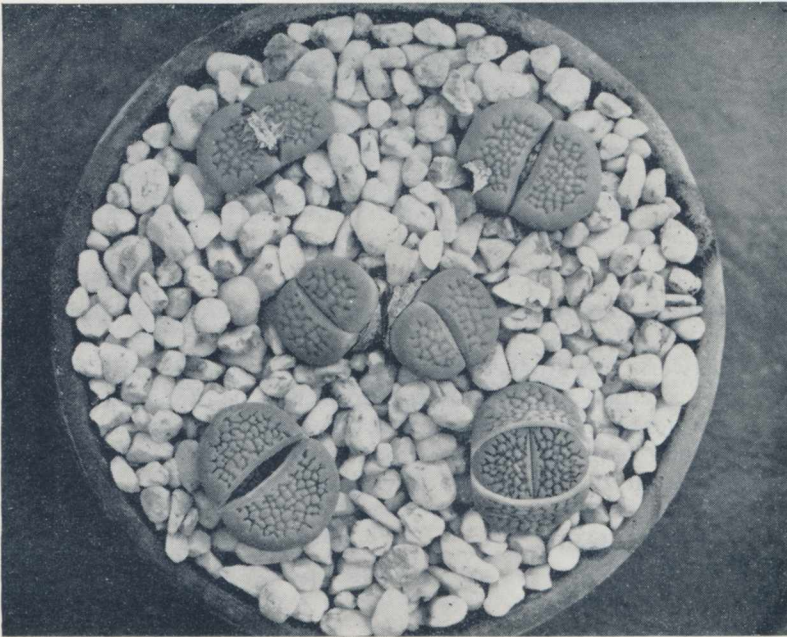
Lithops hallii de Boer sp. nov.

door Dr. H. W. DE BOER, lid I.O.S.

Corpusculum turbiniforme, lateribus pallide coeruleo-brunneum, apice subplanum vel leviter convexum, pallide brunneum, fenestra destituta, rugis reticulato-ramosis, atrobrunneis, rubrolineatis vel rubropunctatis; flores albi.

Habitat: Kaapprovincie, 30 mijl ten zuiden van Prieska; coll. H. Hall, april 1956.

D eze tot dusver onbekende, witbloeiende Lithopssoort werd in april 1956 door de heer H. Hall — verbonden aan de National Botanic Gardens te Kirstenbosch — 30 mijl ten zuiden van Prieska gevonden op een vrij kleine, witte, dorre, vlakke kalksteenformatie, welke zo onvruchtbaar was,

Lithops hallii de Boer ($\frac{3}{4} \times$)

foto: Dr. de Boer.

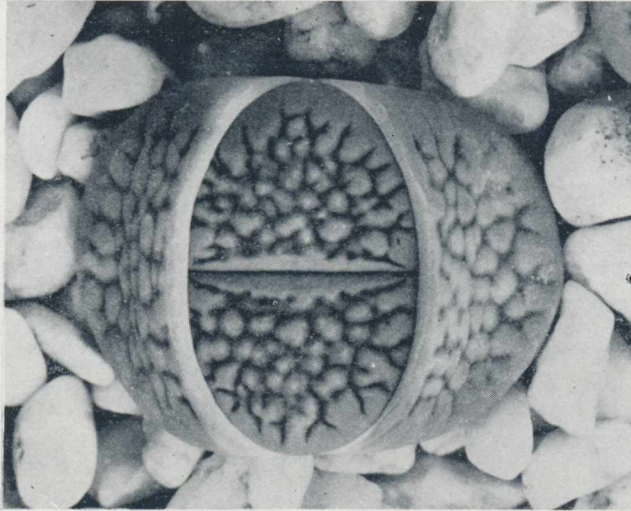
dat daarop geen enkele andere vegetatie dan deze Lithopssoort en *Titanopsis calcarea* voorkwam.

De heer Hall was zo vriendelijk mij vijf exemplaren van de door hem ontdekte Lithops te doen toekomen.

De tolvormige corpuscula hebben een hoogte van 1,75 à 2 cm, terwijl het platte tot zeer licht gewelfde bovenvlak een lengte (dwars op de spleet) heeft van 2 à 2,5 cm en een breedte van 1,4 à 2 cm. De spleet is niet, of zeer weinig gapend en ongeveer 0,5 cm diep.

Het zijvlak is licht blauwachtig bruin gekleurd, terwijl het bovenvlak

lichtbruin is; op het bovenvlak bevindt zich een netwerk van donkerbruin gekleurde groeven, terwijl bij de bladeren in het jeugd stadium donkerrode lijnen en stippen in deze groeven zichtbaar zijn; bij het ouder worden der bladeren vervagen en verbleken deze donkerrode lijnen en stippen min of meer, zodat in de netvormige groeven op de oude bladeren nog slechts korte

Lithops hallii de Boer ($2\frac{1}{2} \times$)

foto: Dr. de Boer.

lichtrode lijntjes en of stipjes aanwezig zijn en wel voornamelijk in de hoekpunten van het netwerk.

Het netwerk van groeven laat de uiterste rand van het bovenvlak ter breedte van ± 2 mm vrij; er is geen doorzichtig venster aanwezig.

Hoewel deze nieuwe *Lithops*soort, die ik naar de ontdekker, de heer H. Hall noemde, enige gelijkenis vertoont met *Lithops turbiniformis* (Haw.) N. E.Br., verschilt zij daarvan in de volgende opzichten:

LITHOPS HALLII de Boer	LITHOPS TURBINIFORMIS (Haw.) N. E. Br.
gemiddelde afmetingen: 1,85 — 2,25 — 1,7 cm	2,5 — 3,25 — 2,5 cm (bij ons in cultuur nog groter)
kleur: licht bruin	roestbruin tot donker roodbruin
netvormige groeven: met donker tot licht rode lijnen en/of stippen	zonder rode lijnen of stippen
kleur van de bloem: wit	geel

Raadgevingen voor de maand juli

Licht en bloei.

Zeer veel plantensoorten reageren op de daglengte. Sommige soorten gaan bloeien, wanneer zij aan de invloed van korte dagen en lange nachten worden blootgesteld en bloeien daarentegen niet als de dagen lang en de nachten kort zijn. Andere plantensoorten reageren juist omgekeerd. Men spreekt dan ook van korte-dag en lange-dag-planten. Het is gebleken, dat dit daglengte-effekt zeer goed met kunstlicht kan worden bereikt. De intensiteit van het licht speelt hierbij een ondergeschikte rol; voor het verkrijgen van een kunstmatige dagverlenging is een zwakke belichting reeds voldoende.

Overzicht van de toepassingsmogelijkheden.

Bij het kweken van planten met behulp van kunstlicht zijn, analoog aan het voorgaande, een viertal sterk verschillende werkwijzen te onderscheiden.

- a) Bevordering van de koolzuuranhydride-assimilatie.
- b) Dagverlenging.
- c) Forceren.
- d) Cultuur bij enkel kunstlicht.

A. Bevordering van de koolzuuranhydride-assimilatie.

Voor het bevorderen van de CO_2 -assimilatie, waarvoor betrekkelijk hoge intensiteiten noodzakelijk zijn, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt ofwel van hogedrukkwiklampen ofwel van fluorescentiebuislampen. Het te installeren vermogen bedraagt voor beide lamptypen 100 à 200 watt per m^2 te belichten oppervlak. Bij voldoende hoge stralingsintensiteit is de kleur van het licht van geringe praktische betekenis. Het gebied van toepassing in onze liefhebberij ligt bij de behandeling van onze zaailingen. Deze ontwikkelen zich sneller, waardoor het mogelijk is de plantjes vroeger te verspenen. De jonge plantjes gaan dan sterker de winter in en wij zijn hierdoor voor groot verlies gevrijwaard.

B. Dagverlenging.

Kunstmatige dagverlenging door belichting beïnvloedt groei en bloei van veel planten zodanig, dat het mogelijk wordt:

- de knopvorming te bevorderen, teneinde de totale bloei te vergroten.
- het gewas vegetatief te houden, teneinde de vegetatieve vermenigvuldiging te bevorderen of vroeger in het voorjaar over stekmateriaal te beschikken.
- het in winterrust gaan van *bepaalde soorten* te voorkomen. Dit verschijnsel wordt bij verschillende planten n.l. veroorzaakt door afnemende daglengte.
- meer bloemen per plant voort te brengen.

Er kan zowel van fluorescentiebuislampen als van gloeilampen gebruik gemaakt worden. Het te installeren vermogen bedraagt slechts 5 tot 50 watt per m^2 te belichten oppervlak. De belichting kan op verschillende wijzen worden gegeven b.v. gedurende 8 uren per dag al of niet aansluitend aan het daglicht of gedurende 2 uren in de nacht. In het laatste geval is een hoge lichtintensiteit vereist.

C. Forceren.

Het forceren berust op het bevorderen van een sneller uitgroeien van reeds in aanleg aanwezige bloemen en plantendelen. Het voor de groei benodigde voedsel ligt bij deze planten in bollen of op andere wijze opgeslagen. Het forceren geschiedt in veel gevallen met behulp van enkel kunstlicht in een zo goed mogelijk warmtegeïsoleerde ruimte. De belichting heeft voor doel de plant de gewenste vorm en kleur te geven, chlorophyll en bloemkleurstoffen. Er kan zowel van gloeilampen als van buislampen gebruik gemaakt worden. Het benodigde vermogen aan gloeilampen bedraagt 50 tot 100 watt per m^2 te belichten oppervlak, voor TL lampen ongeveer 2/3 hiervan. De duur van het forceren bedraagt slechts enkele weken, naar gelang van de soorten.

Op voornoemd principe berust de elektrische kiemkast, een volkomen gesloten kast, waarin de lichtbron tevens de voor het ontkiemen benodigde warmte levert (200 tot 300 watt per m^2). Er kan zowel van gloeilampen, van buislampen als van

superhogedruk-kwiklampen gebruik gemaakt worden. Een zodanige kast is een ideaal voor het ontkiemen van onze cactuszaden, vooral de voor ons bekend zijnde „moeilijke soorten”. Een kiemkast is zeer zeer geschikt voor het bewortelen van stekken.

D. Cultuur in enkel kunstlicht.

Hierbij moeten de planten alle benodigde energie uit het kunstlicht putten, hetgeen zeer sterke belichtingen noodzakelijk maakt. Praktisch is dit alleen te verwezenlijken met buislampen (200 tot 1000 watt per m²), daar bij gebruik van gloeilampen de hoeveelheid infrarode straling veel te groot zou worden. Heden ten dage wordt deze methode veel in de wetenschappelijke laboratoria bestudeerd voor het opkweken van planten uit zaad.

Lichtbronnen.

Zoals reeds uit het voorgaande duidelijk zal zijn geworden, lopen de eisen, welke onze planten in het algemeen stellen aan de keuze van lichtbron en de opstelling hiervan, zeer sterk uiteen.

Met Philips gloeilampen en gasontladingslampen o.a. staat echter, mede door een ruime keuze uit een groot aantal typen van montage-eenheden, een serie lichtbronnen ter beschikking, waarmede aan de meest uiteenlopende praktischeisen kan worden voldaan.

a) Fluorescentiebuislampen „TL”.

Naarmate het onderzoek naar optimale duur, intensiteit en kleur van verlichting vordert, zal men steeds meer verschillende variëteiten op verschillende manieren willen behandelen. De ene soort zal men wat langer wensen, de andere iets steviger, een derde soort plant zou men forsier willen zien ontwikkelen en bij een vierde zal men verlangen, dat de bloemen zich beter ontwikkelen zouden. Aan al deze eisen zal kunnen worden voldaan, naarmate de keus tussen de verschillende lamptypen groter is. Het zal dus aanbeveling verdienen TL lampen aan te wenden, omdat men daarbij de keuze heeft tussen typen met een overmaat van rode, zowel als met een grote hoeveelheid blauwe straling, geel en wit en geel-rood. TL-lampen worden gebruikt voor bestralingsopstellingen zowel met hoge als met lage stralingsintensiteiten. Voor eerstgenoemde is de gunstige ophanghoogte ongeveer 30 tot 50 cm. boven het te belichten oppervlak. Bij opstellingen waar een lage intensiteit gewenst is, moet er rekening mee gehouden worden dat de meest gelijkmatige stralingsverdeling verkregen wordt wanneer de onderlinge afstand der lampen ten hoogste 1¼ maal zo groot is als de ophanghoogte. Belangrijke voordelen van TL-buislampen zijn de gelijkmatige stralingsverdeling en de geringe warmteafgifte.

b) Hogedruk- en superhogedrukkwiklampen.

Philips hogedrukkwiklampen met een vermogen van 250 en 450 watt en de superlampen zijn door de combinatie van groot vermogen en geringe afmetingen uitermate geschikt voor bestralingsopstellingen waar hoge intensiteiten vereist zijn. Uit proefnemingen is gebleken dat bij sterke bestraling goed gevormde planten worden verkregen. De aanzienlijke hoeveelheid blauwe stralen welke deze lampen uitzenden geven aan de planten een stevige gedrongen habitus. Om een goede stralingsverdeling te verkrijgen worden deze lampen in het algemeen zo hoog mogelijk boven het te belichten oppervlak geplaatst; de minimum hoogte is 1 meter.

Toepassing op bloeibare planten.

Proeven genomen op *Phyllocactus ackermannii* hebben aangetoond dat door bijbelichting (dagverlenging) over ongeveer 8 uren per dag, nadat de bloemknoppen in aanleg waren, de bloemen zich gewilliger ontwikkelden en bovendien bewolkte dagen in het voorjaar met bijstraling gemakkelijk kunnen overbrugd worden en aldus geen achterstand in de bloei te vrezen is.

Literatuur: Philips Nieuws.

A. WILBOORTS, d.d. Voorz. afd. Cactusweelde.
Diksmuidelaan 296 — Berchem — Antwerpen.

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56a - HONSELERSDIJK - TELEFOON K. 1740-5168

Bestuursmededelingen.

LIDMAATSCHAP halfjaar 1957

Nieuwe leden kunnen met ingang van 1 juli 1957 worden ingeschreven. De kosten tot het einde van de lopende jaargang (31 December) bedragen f. 2.50 en voor België, Belg. frs. 37.50. Men ontvangt in dit geval de zes laatste nummers van het tijdschrift in 1957.

Inschrijving per 1 januari 1957 blijft mogelijk, daar voldoende tijdschriften aanwezig zijn.

Vriendelijk wordt verzocht, bij opgave van nieuwe leden, de ingangsdatum van het lidmaatschap aan het secretariaat te willen mededelen.

LITHOPS OPTICA VAR. RUBRA

Deze zeldzame Lithops is nog steeds verkrijgbaar tegen de prijs van f. 2.00 per stuk. Dr. de Boer heeft nog voldoende voorraad om aan de vraag van liefhebbers te voldoen. Het ingekomen bedrag wordt afgedragen aan het I.O.S. Congresfonds.

Bestellingen en betalingen aan: Mevr. J. GRULLEMANS—van Berghem, Hereweg 19, Lisse, postrekening no. 55 12 20.

Nieuws uit de Afdelingen

AMERSFOORT

De maandelijksse bijeenkomst zal plaats hebben op zaterdag 13 juli des n.m. 3 uur ten huize van de heer de Winter, DuPontplein 10, Amersfoort.

EXCURSIE.

Zij, die aan de excursie naar de firma Edelman, op zondag 11 augustus, wensen deel te nemen, worden verzocht zich vóór 13 juli op te geven bij de secretaris F. J. MEIJER, Goudsbloemstraat 23, Amersfoort.

Kosten en uur van vertrek worden nog nader bekend gemaakt.

F. J. MEIJER, Secr.

ARNHEM en OMSTREKEN.

Om gezondheidsredenen heeft onze secretaris, de heer Meesters het secretariaat tijdelijk moeten neerleggen. De voorzitter van de afdeling heeft zich voorlopig met deze functie belast. Men wordt verzocht vanaf heden alle corres-

pondentie bestemd voor de afdeling Arnhem te zenden aan de heer J. SCHUT, Bronbeeklaan 55 te Arnhem. De heer Meesters wensen wij gaarne een spoedig volledig herstel toe.

J. SCHUT, voorzitter.

DEN HAAG.

Vergadering van 20 mei 1957.

Nadat de vergadering door de voorzitter werd geopend heette hij de spreker van deze avond, de heer Doorgeest uit Amsterdam, hartelijk welkom.

De notulen werden zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd.

Door de heer A. F. Janssens werd een partij planten beschikbaar gesteld waarvan de opbrengst bestemd was voor het projectorfonds. Voor het I. O. S. stelde de heer J. J. Ligtfoot een mooie dia-kijker beschikbaar. Een groot aantal planten voor hetzelfde doel, werd bij opbod verkocht.

De excursies, resp. naar de heren Jansen te Den Haag en Jan Kroon te Voor-schoten zijn goed verlopen. Jammer genoeg was de deelneming niet zo bijzonder groot.

Na de pauze vertoonde de heer Doorgeest een grote collectie kleurendia's die door de spreker nader werden toegelicht. Al met al een zeer geslaagde avond.

G. M. HARDONK,

Secretaresse.

EINDHOVEN

Het adres van het secretariaat van deze afdeling is gewijzigd. De secretaris, de heer L. DE LAAT woont thans Goudbergstraat 55, Aalst, Waalre. N.Br.

GOOI- EN EEMLAND.

Het tijdelijk adres van het secretariaat van de afdeling Gooi- en Eemland wordt tot nader order waargenomen door de heer B. WALET, Neptunusstraat 56, Hilversum.

Ruil- en verkoopaanbiedingen.

TE KOOP: Succulenta: van 1932 t/m 1934; van 1936 t/m 1942; 4 no's van 1943; van 1947 t/m 1956, alsook de mededelingenblaadjes van 1944 en 1946. Prijs f 3.— per jaargang. Aanb. aan de heer H. BLONK, Kroostweg 22, Zeist.

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij **W. J. van Kempen**

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230

Naar de Grasheuvel!

Zoals reeds in ons vorig nummer werd gepubliceerd, wordt de Grasheuvelbijeenkomst dit jaar gehouden op zaterdag 31 augustus en zondag 1 september.

Er zullen voordrachten met kleuren-dia's worden gehouden door:

Prof. Dr. F. BUXBAUM, Oostenrijk,
H. KRAINZ, Zwitserland en
Dr. W. CULLMANN, Duitsland.

Tevens worden alle deelnemers uitgenodigd door henzelf gemaakte kleuren-dia's of zwart-wit foto's mee te brengen, welke door een jury beoordeeld zullen worden en de beste bekroond.

Met het oog op de te verwachte grote belangstelling en de beperkte ruimte in het Conferentieoord De Grasheuvel (de Genestetlaan) te Amersfoort, zullen de aanmeldingen in volgorde van binnenkomst worden genoteerd tot een aantal van 60 à 70 is bereikt.

De kosten voor het gehele weekend, inclusief eenvoudige maaltijden en overnachten, bedragen f 7.— of B.fr. 95.—. Lakens, kussensloop en handdoek kan men meebrengen of ter plaatse huren voor een klein bedrag.

De aanmelding voor dit weekend kan geschieden op de volgende wijze:

1. Individueel, door het gireren van f 7.— op postgironummer 142120 van de heer A. F. H. Buining te Hamersveld (U.), Op het strookje slechts vermelden „Grasheuvel”.
2. Collectief, door opgave en betaling via de afdelingen.

De afdelingen worden verzocht haar opgaven in de vorm van een lijstje of girostrookje met de namen der deelnemers zo spoedig mogelijk te zenden aan de heer A. F. H. Buining, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.).

Het programma luidt als volgt:

Zaterdag 16 uur aankomst van de deelnemers; thee.

16.30 uur: ruilbeurs van meegebrachte planten en zaailingen;
inlevering van meegebrachte kleurendia's en foto's ter beoordeling van de jury, (maximaal 10 dia's per deelnemer).

18 uur: avondboterham.

19 uur: twee voordrachten met in de pauze thee.

22.30 uur: Koffie en... naar bed.

Zondag 1 september:

7.30 uur: Opstaan.

8.00 uur: Ontbijt.

8.30 uur: Gelegenheid tot kerkgang.

Eventueel bezichtiging van een verzameling of het deelnemen aan een bespreking van meegebrachte dia's en foto's; koffie.

12.30 uur: Warme maaltijd.

14.00 uur: Voordracht.

15.30 uur: Sluiting.

De Grasheuvel Commissie.

NIEUWE LEDEN :

Jn. Bellis, Geuzenbuurt 276A, Andijk, W.
Mej. C. W. Knottnerus, Sandtlaan 38,
Katwijk a. d. Rijn.

H. Esmeyer, Brinkerweg 1 A, Bennekom.
Fr. de Vreugd, Jan Luykenstraat 58,
Haarlem.

R. Oostinga, Gijsbr. van Amstelstraat 45,
Haarlem.

A. C. Grilis, Raaphof 16, Boxtel.

Br. Eustachius, Martinusstraat 2, Venlo.

M. J. van Doesburg, Hoflaan 11, Velsen-Noord.

W. Engberts, Moesstraat 95, Groningen.

H. G. de Groot, Pr. Bernhardlaan 50,
Veendam.

G. Pepping, Westerstraat 11, Gieten, Dr.
W. Fukken, Melis Stokelaan 1032, Den Haag.

L. J. G. H. Eilers, Coevordenstraat 26,
Den Haag.

Mevr. A. van Berkel—Boers, Joh. Bildersstraat 33, Den Haag.

Mej. T. W. M. Ruyter, Neptunusstraat 43,
Haarlem.

Mej. M. Campbell, van Asch van Wijckskade 12, Utrecht.

Mevr. E. van Vrijberghe de Coningh, 't Crayenest, Asserstraat 7, Gieten, Dr.

Mevr. A. G. M. Grobben-Hartoch, Wilgenlaan 10, Voorschoten.

L. Stoker, Weth. Kampstraat 155, Hengelo.

P. J. M. Rademakers, Dr. Phillipstraat 10, Hoensbroek.

Mevr. W. ten Bruggencate-Jansen, Pansierstraat 47, Scheveningen.

Mevrouw Dienaar, Balistraat 58, Den Helder.

Mevrouw Slikker, Prinsenstraat 4, Den Helder.